

cint ab la zona / d'intenció recta perspícaix i neta / --- / en la cena entra - qui de mals *libera*», Fc. Prats, a. 1487 (JMBover, *BiEscrBal.* II, 161.61.7). Modernament ha predominat *alliberar*. *Liberació*; *liberable*. *Liberativitat*. *Libèrrim*, ll. *liberrimus*, superlatiu de *liber*. 5 *Alliurar*.

Deliberar, pres del ll. *delibèrere* 'considerar el pro i el contra', 'resoldre', que encara que derivava més aviat de *libra* 'balança' (amb el sentit primitiu de 'sospesar'), que hauria hagut de donar *delibrare fou relacionat des del llatí més arcaic amb *liber*, *libera*, *liberum*, per haver-se percebut com el resultat d'una resolució presa lliurement, el *liberum arbitrium* (cf. *liberum est mihi = eorum ac deliberatum est*, en Ciceró etc.). 10

«Senyor si vostra senyoria me dóna llicència, yo iré per donar compliment al que és stat *deliberat*», JoMartorell (edició Aguiló I, 38); *deliberació*, ja apareix sovint almenys en Llull: «ira comença en la volentat, que sobtosament se mou, sens *deliberació* de enteniment ne de memòria; car tant és iverçós aquell moviment de mala voluntat, que empatxa la memòria a membrar» (*Merav.*, *NCL.* IV, 12); «pus forts cosa és ocasió, qui's cové ab rahó e entenció; que ventura, qui's cové ab la cosa sens *deliberació* de rahó»; «forts 25 fo la qüestió, e per açò covenc *deliberació* e consell a encercar la solució» (*Blañq.* I, 232.45; II, 2301.1); «totes les coses que fehia ab molt gran *deliberació*», JoMartorell (Ag. I, 110); d'on també *deliber* 'decisió raonada': «Lo Rey --- tostemps aprés tingué *deliber* 30 con fos en Cecília, de dar la filla a Tirant», JoMartorell (Ag. I, 339); resta *deliber* a Men., però en el sentit de 'laxitud per decidir o fer una cosa': «Senyor, dau-me *deliber*, / per quant m'auré de morir, / que pugui restituir / los deutes, i satisfer», Camps Merc. 35 (*Folkl. Men.* I, 20). *Deliberador*. *Deliberament*. *Deliberant*. *Deliberat*. *Deliberatiu*.

CP.T.: *Lliurepensador*, ja era usual a la fi del S. XIX (per bé que cap dicc. no el registra fins a l'AlcM): «no parlo del *lliurepensador* ni del materialista, que s'aconsolen amb la hipòtesi mecànica de l'Univers: parlo dels homes religiosos que han vist esborrar-se, en la seva consciència, els dogmes de la seva religió, al sotmetre'ls a la crítica de la ciència», Coromines (*La Vida Austera*, 1908, O. C., 660acf.); i +*lliurepensament*: «el polític romàntic, protector de les lògies maçòniques, que alternava les empreses amoroses amb la propaganda del *lliurepensament*», Coromines (*Pigmalió*, O. C., 146b); *lliurecanvista* [DFa.]: «El tractat de comerç amb França aixeca un clam de protesta --- enfront de la política *lliurecanvista* del Centre, i els estudiants mouen rebomboris a Barcelona ---», Coromines (*Pigmalió*, 1928, O. C., 147b). *Lliberticida*; *lliberticidi*.

1 Encara s'entén i es pot usar algun cop en vers, 35 àdhuc en locució adverbial, si més no en qualitat de llicència poètica: un amic pres escrivia fa alguns anys: «Entre reixes aprenem / nova manera de viure, / de què els nostres enemics / no ens poden privar a *deslliure*; / encara no he desaprès / el goig 60

d'alènar i somriure / ni el deler del que he de fer / l'hora que torni a ser lliure: / Déu meu, deu-me uns quants anys més / que vull acabar d'escriure». --- 2 «Permor de *dəzliurá* la vaca, tota la vacada s'arrincava», m'explicava el pastor de Conat (1960); «un dia que eren farts de pendre paciència / van anar consultar un home de ciència / --- / mostri-nos com cal fer per nos poguer entendre / ambe lo nostre rei: quin caràcter afrós! / --- / D'aquei turment *deslliuri-nos!*», Saisset (*Catal. d. R.*, 133).

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS: *lliurar*, *viurar*, *lliurador*, *lliurament*, *lliurança*, *lliurasó*, *lliurea*, *llurea*, *deslliurar*, *deliurar*, *deslliurament*, *deslliurança*, *deslliuració*, *deslliure*, *deliure*, *llibertat*, *llibertar*, *llibertador*, *allibertar*, *llibertari*, *llibertí*, *llibertinatge*, *llibert*, *llibertament*, *liberal* o *lliberal*, *liberalitat*, *lliberalada*, *lliberalisme*, *liberalenc*, *lliberalajar*, *lliberallesc*, *liberalitzar*, *lliberar*, *alliberar*, *liberació*, *liberable*, *liberativitat*, *libèrrim*, *alliurar*, *deliberar*, *deliberació*, *deliber*, *delliber*, *deliberador*, *deliberament*, *deliberant*, *deliberat*, *deliberatiu*, *lliurepensador*, *lliurepensament*, *lliurecanvista*, *lliberticida*, *lliberticidi*.

Lliurea, *lliurecanvista*, *lliurepensador*, V. *lliure* *Lliuretó* mall. 'grava fina de vora mar', potser de *l̥gr̥r̥t̥ò*, rotacisme de *llausetó*, derivat mossàrab de *lau-sa/LLOSA*. *Lliuró* 'aspi', V. *aliure* (ÀLABA) *Lliurós*, nom que dubto existeixi (Fouché sembla barrejar *Llauró/Lliuró* amb *Puig-Neulós*) *Llivany*, *allivanyós*, V. *llevar* *Llivell*, *llivellar*, V. *nivell* +*Llivernesca*, V. *hivern*

LLÍVIA o LLÍBIA, 'espècie de carràs o de civera', mot comarcal de Cerdanya, Segarra i Segre Mitjà, germà del gascó *libia*, oc. *lieujo*, *lieio*, frprov. *luje*, noms d'una mena de carràs o trineu, i parent també del reto-romànic *schlieusa* i fr. orient. *schlize*: tots plegats semblen venir en definitiva d'una base pre-romana *SLEUIA, reduïda en part a *LEUIA o *LÉUIA (d'aquesta la forma catalana i gascona), i l'origen ha de ser indoeuropeu, però alterat per encruaments, que probablement ja es produïren en època pre-romana: problema de vasta extensió romànica i pre-romànica i de grans complicacions fins ara no prou aclarides. □ 1.ª doc.: 1920.

En el *CostManc.* (1920) I, 140: «*llivia*: nom que en alguna comarca, com al Cardoner, donen a la xevira» (veg. *CIVERA*), afegint (p. 166) «a voltes transformada en carretó d'una sola roda». Pel mateix temps, el corresponçal a Calaf del *Dicc. de Dial.* de la S. F., IEC: «*ls llibio* (xevira) és un estre quadrat i reixat amb dos barrots o semalers, que serveix per portar els fems» (qüestionari 77.7, que vaig copiar l'any 1935); a l'*ALCat.*, mot recollit en el mapa 197, *baiard*, en l'àrea que he indicat.

Àrea i acc. que precisa AlcM: Balaguer, Montgai, Artesa de S., Pinell de Solsonès «recipient fet de ví-mets corbats i paral·lels, units a un bastiment de fusta